

Месеца јануара, у 15. дан.

Житије преподобног оца нашег Гаврила Лесновског. *1 *2 *3

вај преподобни Гаврило беше родом из Осечког Поља код Криве Паланке, а од родитеља врло богатих и благочестивих, који беху близу царских саветника. Не имајући деце они дан и ноћ сузе проливаху и на коленима клечаху, узносећи Богу молитве са тихим

срцем и иштући од Њега чедо. Бог, који изобилно дарује оне који му се моле, даде те им се роди дете, и оно беше неизрецива радост свима у дому. Пошто крстише дете, оно растијаше и крепљаше се Духом Светим. И када дође време да се учи књизи, родитељи га дадоше да се учи код учитеља. Будући врло бистро дете за кратко време изучи сва Света Писма, и особито Еванђелску књигу не испушташе из руку својих.

Када дође време женидби, родитељи га сјединише са девојком од доброг и царског рода. Но свети то никако не хтеђаше и руке на молитву Богу уздизаше да би му Он сачувао његову девственост. Даноноћно припадаше он на молитву, и тако молитвом победи све различите страсти. На те његове молитве и љубав би послан Арханђел Михаил, који брзо узе душу супруге његове. Тада светитељ умоли родитеље своје да га отпусте од куће, јер будући као неки тврди дијамант, он се уподоби Алексеју човеку Божјем. Родитељи га отпустише с миром, и преподобни тако пође од куће своје. Уз пут он срене некога ђакона по имену Тома, с којим се братски поздрави и седнувши на путу проведе с њим много времена у разговору. Затим он леже и заспа мало на томе месту. У сну му се јави Анђео Господњи, и рече му: Устани и иди на поље Осечко, на место које ћу ти показати, и тамо сагради храм Рођењу Пресвете Богородице. Уставши од сна светитељ отиде натраг и исприча све родитељима својим. Дознавши за такав сан родитељи му дадоше довољно блага за сваку потребу, и он подиже храм на реченом месту и веома га украси.

И опет после тога дође преподобни у манастир Лесновски да се тамо замонаши. Дошавши у манастир поклони се игуману, а игуман видевши га, запита га: Зашто си чедо дошао овамо? А он исприча и каза игуману све подробно. Игуман га онда прими у манастир и много дана пробаше га различитим искушењима, док не виде његово смирење и трпљење и његово подвижништво у молитви, и тако га постриже у анђелски образ. Пошто прође мало времена, припаде преподобни к игуману с молбом да му да благослов за

^{1*} Може се читати као Синаксарско житије на своме месту, после 6. Песме канона. (Примедба приређивача)

^{2*} Узето из „Житија светих за месец јануар“ Ј. Поповића, стр. 489-492. (Примедба приређивача)

^{3*} Синаксарско житије препод. Гаврила Лесновског потиче из године 1330, а опширније житије каснијег је доба. Оба житија издао је Јордан Иванов, у: Български старини из Македонија, II изд. Софија 1931. стр. 394-400.

неки скит близу манастира у долини према Злетову. Пошто му игуман даде благослов, преподобни оде тамо и доста дана проживе у ћутању и самоћи и неспавању. Једино лијаше сузе дан и ноћ и молитву Богу усрдно узношаше, као некад Авељ своје жртве Богу. Мирјани који долажаху светоме добијаху од њега исцелења од разних болести, а многи се и од демона исцелише. Но, због славе људске преподобни напусти и овај скит и пређе у место звано Луково, у неку малу шуму, и тамо проживе неко време. Ту шуму од људи нико не знађаше. Једнога дана деси се да неки пастир, пасући козе, виде преподобног где стоји на молитви, и дође к њему и паде на колена тражећи благослов од њега. Светитељ му рече: Шта желиш, чедо? А пастир уставши рече: Оче свети, због греха мојих све козе пропадоше од неке ватрушине. Молим те, Бога ради, помоли се за њих. Свети му рече: Не бој се, чедо, Бог ће обратити жалост твоју на радост. А беше тамо близу камен ископан, пун воде од киша. Светитељ дође близу камена и клекнувши подиже очи и руке к небу и помоли се Богу, а затим прекрсти воду крсним знаком, захвати је из камена, даде је пастиру, и рече му: Узми чедо, и покропи козе. Узевши воду, пастир њоме покропи козе и оне све оздравише, због чега он усрдно захвали светитељу. Но, преподобни напусти и ту шуму и

Црква св. Арханђела Михаила и пустињожитеља преп. Гаврила у селу Леснову, код Зле-това, задужбина деспота Јована Оливера. Саграђена је 1341. год. 1349. год. дозидан је нартекс, а спољни нартекс 1558. године. Фреске у наосу су сликане 1347/48., а у нартексу 1349. год.

дође у далеку и непроходну гору, на планину звану Обли Врх, а по грчки Стронгило. Тамо проживе дуго времена, и у посту и мучењу себе без сна живљаше, трпећи многе невоље и муке од ђаволе пакости. Но он молитвом прогањаше ђаволе, и утврди се против њих као добри и чврсти дијамант. Поживе он тамо око 30 година, и ту се престави у живот вечни.*⁴ Од братије нико не знађаше ову малу пештеру где почиваху мошти светога, и зато сви у велику невољу и бригу падоше мислећи да се он отселио у неку далеку страну.

После дужег времена јави се преподобни у граду Средец (=Софија) неком монаху званом Јосиф, пореклом Русину. Овај монах беше смирен и од сваке светске ствари уздржљив, веома бодар у посту и молитви, и Богу угодан. Он дуго размишљаше да ли то виђење није нека прелест и оклеваше. Другу ноћ опет се јави преподобни и рече Јосифу: Послушај и пођи на Обли Врх и тамо

*⁴ Преподобни Гаврило се упокојио крајем 11. или почетком 12. века.

ћеш наћи мошти, које пренеси у Лесновски манастир. – Монах се опет врло уплаши и опет ту ноћ не пође. Светитељ му се поново јави и трећу ноћ и рече: Бог ми је заповедио да ти кажем ово што ти казах. – Тада монах уставши отиде и исприча Митрополиту о том свом виђењу. Митрополит запита људе из оближњих села, да ли у тој епархији има брдо Обли Врх; а они му одговорише да нема таквог места у њиховој епархији. Митрополит тада написа другим епископима и питаше и њих у којем се крају или земљи налази Обли Врх. И стиже то писмо у Злетово. Епископ прочита писмо, распита се за то, и дознаде да се Обли Врх налази у његовој епархији. И извести о томе Митрополита. Митрополит тада узео монаха Јосифа и остале свештенике и презвитере и племиће и оде у Лесновски манастир. Он најпре одслужи тамо бденије. А када свану, Митрополит узео месног епископа, Јосифа и манастирског игумана и остале свештенике, и оде са њима на гору Обли Врх. Ту ноћ свети се опет јави Јосифу и рече му: Близу сам од тебе на левој страни. – Јосиф се одмах пробуди од сна и устаде на молитву. А када свану, Јосиф дође на речено место и нађе тамо мошти светога; и поклонивши се моштима Митрополит са епископом и игуманом и остали свештеници, монаси и кнезови. Из моштију исхођаше миомир као из крина благомирисног. Мошти бише пренесене у манастир Лесновски, и многи верници од њих добише исцељења од различитих болести. Много година почиваху мошти светога у овој обитељи, дајући онима који с вером долажаху брзу помоћ и исцељење од нечистих духова. У граду Кратову беше неки Јерменин, врло богат, но не имађаше деце осим једне ћерке, која имађаше десну руку суву. Дошавши у манастир, он се поклати моштима светога, и рука девојке истога часа оздрави. Тако и другом кнезу преподобни исцели слугу од нечистих духова.

После неког времена владаше у тој земљи Михаил, велики кнез Бугарски, који добро уређиваше власт и државу своју. Затим се овај кнез упокоји, а власт у држави узео Оливер Јован који беше врло леп у лицу а још лепши по души. Он беше први саветник и писар на двору српског цара Стефана Силног. Он имађаше велико усрђе и љубав према преподобном оцу Гаврилу. Манастир Лесновски имађаше малу цркву, те Јован, молитвама Архистратига Небеских Сила и преподобног оца Гаврила, подиже цркву врло високу и пространу, и украси је сваким украсом на молитве овог светога. Светитељ пак чињаше многа чудеса, а у земљи владаше мир доста година. Међутим после тога, завишћу ђавола, Турски цар Мурат подиже рат против Срба са 300.000 војника. Дознавши то Патријарх Бугарски у Трнову граду побоја се спаљивања моштију и зато дође и узео мошти преподобног те их пренесе у Трапезир и положи их у храму светих Апостола, где оне леже и до данас, и точе многа исцељења.